Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 243 SATURDAY, DECEMBER 20, 1997 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 20-го ГРУДНЯ 1997 р. Ч. 243 РІК CIV.

ДОСЛІДЖУЮТЬ ЗЛОЧИНИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Київ(Р.Р). — У вівторок, 16-го грудня, в Україні вийшло перше число нової російськомовної газети „Сегодня".

У газеті вміщено статтю Лідії Денисенко, яка розповідає, що 12 найбільш відомих університетів ЗСА запросили делегацію українських правозахисників, щоб почути правду про Соловки. Щоправда, імен відомих правозахисників авторка не назвала, за те повідомила, що в числі делегації, яка досліджувала таємницю Соловків, є доктор історичних наук, завідуючий відділом інституту ім. М. Грушевського НАН України Юрій Шаповал та заступник голови СБУ, генерал-майор Володимир Пристайко, який багато років пропрацював начальником слідчого відділу в Київському КҐБ.

Експедицію до Архангельська і на Соловки профінансувала організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні. За словами авторки, довідавшись, що кожний третій розстріляний і репресований був з України, американці дуже багато питань ставили генералові СБУ, а найбільше цікавилися „чому Україна, яка найбільше постраждала від комуністичного терору, не вимагає від Росії компенсацій".

Відповідь була, що українці досліджують цю трагічну частину історії не задля помсти, а тому, що червоний терор фактично зачепив майже кожну родину і люди хочуть знати правду і дату загибелі родичів, щоб хоч поставити свічку і помолитися.

Книга-розповідь про Соловки невдовзі вийде в Києві з передмовою Івана Драча.

Поховано Ю. Кузьмича

Парсиппані, Н. Дж. — Вістка про трагічну смерть в автомобільному випадку Юрія Кузьмича розійшлася широким відгомоном по ЗСА, зокрема в урядових американських колах, де Ю. Кузьмич був добре відомий та шанований за свою відповідальну працю в Департаменті енергетики. Як спеціяліст від нуклеарної техніки, він постійно подорожував в Україну для перевірки нуклеарних споруд і саме повертаючи автом із перевірки таких споруд в поближжі Миколаєва, біля Києва згинув в автомобільній катастрофі. Жертвою впав також шофер Ю. Кузьмича, який помер у лікарні, як і водій другого авта, який правдоподібно заснув та зударився з автом, в якому їхав Ю. Кузьмич.

Ю. Кузьмич працював у Департаменті енергетики від 1992 року, постійно живши в Ґетесбурґу біля Вашінґтону враз із дружиною Ксенею і двома синами. Про його смерть повідомив офіційно Майкл МекКлері, директор нуклеарного відділу Департаменту енергетики, а вістка про трагічну подію була вміщена у почитному щоденнику „Вашінгтон Пост" з 12-го грудня.

Прощання Ю. Кузьмича відбулося при численній участі українців та американців у Вашінґтоні в п'ятницю, 12-го грудня, на якому промовляв секретар Департаменту Федеріко Пеня, як також американські та українські товариші покійного. Поховано його на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку в неділю, 14-го грудня.

Американські офіційні чинники підкреслюють велику відповідальну працю, що її проводив Ю. Кузьмич, який самостійно розробив плян та переведення його в життя для забезпечення нуклеарної зброї.

Ю. Кузьмич залишив, крім дружини та синів, маму, Валентину Кузьмич, голову Православного Сестрицтва, сестру Яру Сидорак з чоловіком Марком та двома дочками.

Українську економіку врятують реформи

Київ(Р.Р.). — Віцепрем'єр-міністер України Сергій Тигипко, виступаючи на економічному форумі журналістів, дорікнув Верховній Раді за бездіяльність і висловив переконання, що економічні реформи необхідно продовжити, незалежно від того, які сили переможуть у виборах.

Передусім, на думку Тигипка, необхідна адміністративна реформа, яка приведе до скорочення державного апарату та зробить його діяльнішим. Далі треба полегшити процедуру отримання реєстраційних документів підприємцями. Податкові реформи також пора довести до пуття і зменшити дефіцит бюджету на 1 відс. Наступним кроком має бути приспішення приватизації, оскільки „держава — самий неефективний власник". Частину державного майна можна здати у винайм.

Уряд, за словами С. Тигипка, вже намітив 50 підприємств, в тому числі й порти, які можна здати у винайм на вигідних умовах. А сертифікатну приватизацію вже давно треба було припинити, бо хто хотів вкласти свій сертифікат, той це вже зробив.

Ставку С. Тигипко радить робити на конкурентноздатність та живучість виробництв, бо інвестори шукають не привілеїв, а нормальних умов праці. А що стосується захисту українського виробника, то найліпший захист — це стимулювання випуску доброякісної продукції.

Депутат України і міністер економіки Віктор Суслов навпаки, вважає, що закордонним інвесторам потрібні не просто умови, але й пільги. Економіку України врятують закордонні інвестиції. А Національний Банк України, беручи закордонні кредити під високі проценти, створює відплив закордонних грошей з українського виробництва в українські фінанси.

Сьогоднішню кредитову політику Суслов назвав „антиінвестиційною", оскільки „вона стала причиною катастрофічного зростання зовнішніх боргів".

Необхідна також судова реформа, бо сьогодні неможливо захистити інтереси інвестора в судовому порядку.

У Греції розбився український пасажирський літак

Сальоніки, Греція. — Український літак типу Як-42 зі щонайменше 70 особами зазнав катастрофи, намагаючись увечорі 17-го грудня приземлитися в Сальоніках у вітряну і сніжну погоду, повідомили засоби масової інформації.

Представники цивільної авіяції Греції поінформували, що до приземлення літака, який здійснював рейс Київ-Одеса-Сальоніки, залишалося п'ять хвилин, коли о 9:15 годині вечора обірвався з ним зв'язок.

Для пошуку літака української летунської компанії „Аеросвіт" використовувалися гелікоптери зі спеціяльним пошуковим обладнанням, оскільки туман і низькі хмари значно ускладнювали працю рятувальників.

Наступного дня поширено пошук літака до гори Олімп, яка лежить за 40 миль на південний захід від Сальонік — морського порту. Пошуки також проводилися на морі. На летовищі родичі пасажирів чекали всю ніч на результати пошуків.

Представник летовища Сальонік сказав по радіо, що пілот з незрозумілої причини анулював першу спробу приземлення. Грецькі засоби масової інформації повідомили пізніше, що пілота попросили зробити коло і приземлитися з другої спроби у зв'язку з перевантаженим рухом літаків.

Голова української компанії „Аеро Київ" Ігор Куликовський сказав, що приземлюватися в Сальоніках дуже важко, бо з одного боку — гори, а з другого — море.

Президент профспілки грецьких диспечерів Панагіотіс Тзубеліс сказав, що летовище в Сальоніках не має радару і диспечери скеровують літаки, інформуючи пілотів про їхні координати. Один з редакторів британського журналу „Флайт Інтернешенел" Дейвид Лермавнт зазначив, що відсутність радарів на невеликих европейських летовищах не є чимось надзвичайним, однак Сальоніки, які приймають все більше літаків, повинні вже подбати про радар.

Представниця Міністерства Надзвичайних Ситуацій України Тетяна Помазанова повідомила, що в літаку перебувало 63 пасажири, з яких 42 — грецькі громадяни, а решта переважно українські. Представники цивільної оборони Одеси назвали трохи іншу цифру. За їхніми словами, серед 62 пасажирів було 33 грецьких громадян, 25 українських, двоє польських, один німецький і один ро

(Закінчення на стор. 4)

Вчених непокоїть „курячий флу"

Гонг Конг. — Американський професор Роберт Вебстер, який є одним з найавторитетніших вірусологів у світі, відвідавши Гонг Конг і вивчивши обставини захворювань на так званий „курячий флу", зробив дуже невтішний висновок: „Для мене це лише питання часу, коли епідемія 'курячого флу' стане пандемією, тобто розповсюдиться по всій планеті". Проф. Р. Вебстер не сумнівається, що вірус передаватиметься від людини до людини, хоч дотепер вважалося, що заразитися „курячим флу" можна тільки у результаті контактів з птахами.

Боротьба з вірусом посилюється і набирає різних форм та способів. Наприклад, продаж курячого м'яса вже зменшився на одну третину. Лікарі радять дітям не зачіпати руками ніяких птахів і не тримати їх вдома. У Гонґ Конгу розпочинають масову кампанію, спрямовану на цілковите знищення домашніх пташок — канарків, солов'їв і папуг.

У Гонг Конгу, де провів спеціяльні досліди проф Р. Вебстер, було зафіксовано вже шість випадків захворювання „курячим флу". На початку грудня там помер 54-річний чоловік. Саме його смерть змусила вчених визнати, що існує поважна небезпека тотального розповсюдження нового виду грипового вірусу.

В серпні цього року вірус — H5N1 з групи „А", — який до недавнього часу зустрічався лише у хворих пташок, вперше було виявлено у трирічного хлопчика, якого також не вдалося врятувати. А півмісяця тому цей же вірус лікарі виявили у дворічної хворої дитини. Щоправда, якимсь дивом її врятували від смерти. Після того захворіла 13-річна дівчинка, а декілька днів від вірусу „курячого флу" знову помер у Гонг Конгу дорослий чоловік.

Кількість захворювань спонукує медичних експертів припускати, що вірус уражує людський організм. Велику тривогу викликає рівень смертности — 50 відс. від загального числа захворювань. Так званий „гонгонгський вірус", з групи „А", у 1968 році викликав епідемію, спричинивши смерть 120,000 осіб. Згідно зі статистикою, подібні епідемії відбуваються на плянеті раз у 10—20 років.

Американське військо залишиться у Боснії

Вашінгтон. — Офіційні чинники в середу, 17-го грудня, підтвердили, що президент Билл Клинтон зробив рішення залишити американські війська у Боснії поза термін закінчення їхнього там перебування, первісно призначеного на червень 1998 року.

У четвер, 18-го грудня, Президент, який наступного тижня вибирається відвідати американських вояків у Боснії, офіційно повідомив, що „в принципі" вирішив продовжити там місію американських збройних сил. Під сучасну пору у Боснії перебуває приблизно 8,000 американських вояків, як частина 30,000 міжнародної військової сили під проводом НАТО.

Покищо президент Б. Клинтон нічого не сказав про будь-які подробиці свого рішення — число вояків, час продовження місії та можливу зміну форми цілого пляну перебування миротворчих військ у Боснії, бо все це якраз тепер обговорюється та вирішується в НАТО.

Офіційні чинники підкреслюють, що ніхто з европейських союзників не буде трактувати справи замирення у Боснії та їхньої участи в тому, якщо ЗСА не братимуть участи. Вони зазначують, що „ЗСА є клеєм, який тримає цю спілку".

Союзники сподіваються, що конкретні пляни та військові можливості у Боснії повинні бути готовими в половині січня. Військові чинники розглядають цілий ряд можливостей для американської частини миротворчих військ.

Це вже другий раз, що президент Б. Клинтон продовжує термін перебування американського війська у Боснії для впровадження в життя точок підписаного у Дейтоні договору в 1995 році. Первісно він казав, що американці перебуватимуть там тільки один рік до кінця 1996 року, але кілька днів після президентських виборів у 1996 році заявив, що військо залишиться до червня 1998 року. За час своєї служби у Боснії ні один американський вояк не загинув і, не зважаючи не всю критику, ця міжнародна військова сила таки успішно досі втримала цей хиткий мир.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Ю. СПІЖЕНКО ПОТЕРПІВ У АВТОКАТАСТРОФІ

КИЇВ. — Депутат Верховної Ради України Юрій Спіженко під час відвідин Житомирщини потрапив у автомобільну катастрофу біля села Пирiжки Малинівського району. У „Тойоту" київської фірми „Біомед", яка везла Спіженка, врізався автомобіль „Пежо", за кермою якого був директор київського малого підприємства „Спартер" В. Верхніков. Ю. Спіженка із зломаними двома ребрами відправлено до лікарні у Київ, а Верхнікова із струсом мозку помістили в місцеву лікарню.

ПРОПОНУЮТЬ ЗАСНУВАТИ ПРЕМІЮ О. ГОНЧАРА

КИЇВ. — Уряд України прийняв пропозицію Міністерства Культури і Мистецтв, Державного комітету у справах національностей та міграції, а також Спілки Письменників України про заснування літературної премії ім. Олеся Гончара. Її присуджуватиметься щороку, починаючи з 3-го квітня 1998 року, тобто від дня народження письменника.

СТВОРЕНО СОЮЗ ГЕОФІЗИКІВ

КИЇВ. — Тут у четвер, 11-го грудня відбулися установчі збори з участю представників Державного комітету геології, Зарубіжнафтогазпрому, Дніпропетровської гірничої академії, Київського Національного Університету. Учасники зборів затвердили статут Союзу геофізиків України. Мета організації — оптимальне використання в Україні сучасних тенденцій розвитку геофізичної науки і технологій. Союз геофізиків має намір сприяти встановленню професійних зв'язків з геофізичними асоціяціями Европи, Азії та Росії. Організація також здійснюватиме соціяльний захист геофізиків у нових економічних умовах.

ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ ПІЛЬГ ІНВАЛІДАМ

КИЇВ. — Кабінет Міністрів України не схвалив проєкти законів щодо впорядкування пільг, вважаючи, що на такі непопулярні заходи парламент перед виборами не піде. Проте прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко вважає, що рішення все ж необхідно прийняти. Він доручив удосконалити проєкт, запропонований Міністерством Економіки, щодо зменшення пільг за професійними прикметами. Зокрема передбачено зменшити пільги щодо оплати за ґаз і електроенергію, житло і проїзд у транспорті для інвалідів Другої світової війни та учасників війни. Переглядові підлягають і пільги для працівників прокуратури та міліції.

ПСПУ ПІДВЕЛИ ПАРТНЕРИ

КИЇВ. — Тут відбувся 5-ий надзвичайний з'їзд Прогресивної Соціялістичної Партії України (ПСПУ). Його учасники змінили почерговість у списку кандидатів у депутати. Голова ПСПУ Наталія Вітренко пояснила, що прогресивні соціялісти погодилися на спільний передвиборчий блок з Робітничою Партією України (РПУ) і Партією Пенсіонерів України (ППУ), але керівники двох останніх партій зірвали збір підписів на підтримку ПСПУ. На попередньому з'їзді було вирішено, що кожний член ПСПУ збере 100 підписів, а члени РПУ та ППУ зберуть по 50 підписів кожний, але вони зібрали по п'ять і менше підписів. Тому й вирішено змінити почерговість у списках кандидатів у депутати. Представників Робітничої Партії та Партії Пенсіонерів винесено до межі першої десятки у цьому списку.

ВИБОРИ ДЕПУТАТІВ ПОТРЕБУЮТЬ БАГАТО ПАПЕРУ

КИЇВ. — За даними Центральної Виборчої Комісії для проведення виборів депутатів України на виготовлення бюлетенів, підписних листів та інших документів необхідно 4,200 тонн паперу. Для виготовлення плякатів на кожного кандидата в депутати необхідно 166 тонн паперу, для бюлетенів у загальнодержавних багатомандатних округах — понад 800 тонн, для бюлетенів у мажоритарних округах — 174 тонни, для підписних листів близько 0.9 тонни.

АПАРАТ УРЯДУ ЗМЕНШИВСЯ НА 100 ОСІБ

КИЇВ. — З метою зменшення державних видатків на утримання органів виконавчої влади Уряд зменшив на 100 осіб чисельність свого апарату. Тепер в апараті — 690 працівників. Міністрові Кабінету Міністрів доручено до 15-го січня 1998 року подати пропозиції щодо реорганізації структури апарату Уряду, маючи на увазі забезпечення виконання функцій, визначених Конституцією України, законами та актами Президента України.

„Наше суспільство потребує оновлення мистецького ринку"

Ню Йорк (Г. Колесса). — Тут у суботу, 13-го грудня, в галерії „Маяна" відкрилася передріздвяна виставка-перепродаж творів українських мистців з приватних колекцій, на якій також можна придбати нові праці українських авторів.

„Більша частина творів відомих мистців-українців діяспори зберігається, поза музеями, в приватних колекціях, — говорить організатор виставки, голова ЛМК мисткиня Слава Ґеруляк. — Та кращі надбання нашого мистецтва повинні бути доступні людям: слід організовувати виставки, завдяки яким на публічний форум змогли б потрапити твори, які інакше не можна було б побачити, а тим більше купити".

Мисткиня Слава Ґеруляк демонструє експонати виставки.

(Фото Я. Кулинича).

„Часто, придбавши картину чи скульптуру й примістивши її у власному домі, власники десятки років зберігають її на одному й тому ж місці, — продовжує наша співрозмовниця. — Але слід пам'ятати, що при зміні оточення чи при іншому освітленні твір набирає іншої кольористики — стають видніишими не завважувані перед тим грані, що в деяких випадках може навіть змінити настрій твору. Часами власники картини так ,звикають' до твору мистецтва, що він втрачає для них свою новизну й притягальну силу. Чи не варто тоді відпродати його й оновити свою колекцію іншою мистецькою працею?"

Керуючись цими міркуваннями, С. Ґеруляк поставила перед собою завдання — покласти початок оновленню нашого мистецького ринку.

Підзаголовок виставки — „Україна й діяспора" — говорить сам про себе. Поруч з творами мистців з діяспори, найбільш чисельно представлені тут праці авторів з України, кожен з яких має власне творче обличчя. Андрій

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

КАНАДА ПОГОДИЛАСЬ СТВОРИТИ програму безпеки свідків для тих, які зізнаватимуть перед трибуналом, який розглядає боснійські воєнні злочини. Канадський уряд у середу, 17-го грудня, заявив, що дозволить свідкам і їхнім родинам імігрувати до Канади на постійне проживання. Міжнародний трибунал розгляду воєнних злочинів у Газі звернувся до понад десятка інших країн взяти участь у цій програмі, бо його слідчі твердять, що працю трибуналу дуже утруднює страх свідків зізнавати. Конфлікт, який виник у 1992 році в колишній Югославії, тільки роз'ятрив приспану ворожість між сербами, хорватами і боснійськими мусулманами, створив причини для нечуваних жорстокостей одних проти одних під час так званої „етнічної чистки". Крім того, Канада дасть майже пів млн. дол. на покриття коштів виконування трулів для підтвердження жорстокостей.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ, 17-ГО ГРУДНЯ, офіційні чинники повідомили, що перевірять понад 60,000 справ вбогих дітей, котрим відмовлено конечну допомогу з уваги на їхні психічні та фізичні життєві нездатності. Крім того, Кеннет Апфел, новий керівник Громадської служби, заявив, що окремій групі 75,000 до 80,000 родин буде дано нову можливість апелювати в справі втрати допомоги для їхніх життєво нездатних дітей. Він уважає, що велика кількість тих дітей по справжньому є в потребі допомоги та підпадають у категорію потребуючих згідно з новим законом допомоги потребуючим з 1996 року. Велика кількість тих дітей хворіють ментальним уповільненням, цукрицею, мозговим паралічем і недугою АІДС. На пресовій конференції К. Апфел зазначив, що нам очолювана агенція робить всі зусилля, щоб кожна дитина була справедливо оцінена та отримала належну допомогу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.
UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900
Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com
Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Головний редактор: Зенон Снилик
Second Class Postage paid at Parsippany, NJ

Якщо прагнеш миру — живи в ньому

Понад півтора тисячоліття тому відомий римський мислитель Флявій сказав: "Якщо прагнеш миру — готуйся до війни". І до Флявія, мабуть, і після нього ця істина залишалася однією з найактуальніших, бо найпарадоксальніших: люди прагнуть спокою, але вважають, що він можливий за умови бути повсякчас готовим до мілітарної конфронтації. Природа подібної психології незрозуміла і такою, мабуть, залишиться. Так само, як чиєсь бажання бути пострахом для інших. Бо прагнення до миру через залякування одне одного накопиченим сьогодні воістину геростратським мілітарним арсеналом не можна вважати нормальним, навіть якщо воно й стало "клясичною формулою".

Первісну боротьбу з дикою природою за виживання людина з часом перенесла на боротьбу з собі подібною. Первісні часи пішли в небуття, а інстинкт поневолення, загарбання, знищення слабшого залишився, і якщо замість отого праінстинкту взаємопоборювання людство не прийде до розуміння небезпеки, що над ним зависла, то просто загине. Бо скільки пролито крови й сліз, а ми так нічого й не навчилися. Крім одного: світом володіє сильніший! Сильніший не інтелектом, не вірою в Бога, а м'язами... От і дожилися, що хвилини немає, щоб далі не лилася кров, не вбивав навіть брат брата. І тоді сильніший іде розбороняти слабших. Звісно ж, мирити не пальмовою гілкою, а й далі — мечем.

В сучасну епоху найгрізнішим для людства став меч нуклеарний. І вже не йдеться про притримування ним однією державою-надпотугою іншої, а часто про ядерний шантаж у так званій великій політиці. Такий шантаж сьогодні найбільше притаманний знекровленій економічно Росії, котра відверто дає зрозуміти, що на випадок безвиході не зупиниться ні перед чим.

Два роки тому ЗСА і Росія погодилися повернути у відкритий океан свої, взаємно спрямовані одне на одного, ракети, щоб уникнути катастрофи внаслідок випадкового їх запуску. Тоді в ЗСА було тріюмфуюче виголошено, що вперше від початку холодної війни російські ракети не спрямовані на американські об'єкти. Але, як зауважують знаючі люди, цей московський жест був, скоріше всього, пропагандивним, ніж практичним. Бо достатньо хвилинної маніпуляції з комп'ютером, аби все стало на свої місця. Щодо ядерного роззброєння, то воно матиме якийсь сенс щойно тоді, коли буде повним, бо й одна "бомбочка" може згубити людство, поскільки за нею виявиться набагато більше прихованих. Достатньо також сказати, що, попри закінчення холодної війни, ЗСА, як недавно згадувалося в "Ню Йорк Таймсі", щороку витрачають 28 блн. дол. на утримання 7,000 міжконтинентальних ядерних боєголовок, що перебувають у стані бойової готовости. Поза сумнівом, що навіть вкрай охляла економічно та дестабілізована політично Росія на утримання своїх аналогічних озброєнь також фондів не шкодує.

Певні надії на новий, безпечніший світ пропонують людству зміни в атомовій доктрині Президента Клінтона, з якої, між іншим, випливає, що навіть якби випадково дійшло до застосування атомової зброї, результати її мали б обмежений, льокальний характер. При цьому, мовляв, ядерні боєголовки не будуть націлені на цивільні об'єкти, а на виключно відповідні атомові пункти можливого ворога. Так можна було б думати в доатомову епоху, але сьогодні це малоймовірно, бо навіть найточніший нуклеарний удар обов'язково потягне за собою сотні й сотні тисяч смертей ні в чому невинних людей. Отже, для однієї якоїсь країни це може виглядати випадком льокальним, але для багатьох інших — справою життя і смерти. Тож, мабуть, і тому сьогодні ті інші так наполегливо прагнуть прорватися до "атомового котла", щоб мати свою відповідь на "застрашуючий ефект". Тому також так швидко зростає загроза розповсюдження всіма можливими й неможливими способами ядерних озброєнь у світі, включно з загрозою заволодіння такою зброєю так званими терористичними країнами.

Ядерна зброя була й наразі залишається, передусім, відстрашуючим інструментом. Після закінчення Другої світової війни З'єднані Стейти, як єдиний власник такої зброї, могли гарантувати безпеку собі та своїм союзникам. Однак з її появою в Совєтському Союзі застрашуючий ефект став двостороннім. Це, врешті, хоча й з очевидним припізненням, привело до переговорів про зменшення ядерних озброєнь. Сьогодні, попри які б то і чиї не були ядерні доктрини, світ все ближче ступає над прірву гльобальної катастрофи. Найвищий час якнайсерйозніше подумати про те, щоб перефразоване Флавієве звучало так: "Якщо прагнеш миру — живи в ньому".

Сергій Чалий,
Київ

ЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НЕОБХІДНЕ

Серед статтей закону про вибори, ухвалених Верховною Радою, містилася і стаття, присвячена необхідності володіння кандидатом на народного депутата державною мовою. Навколо цієї статті вирували дискусії, але Олександер Мороз зумів таки „пропихнути" її. І невипадково 230 депутатів підтримали закон з цією статтею. Адже проблема вільного володіння особою, що претендує на депутатський мандат, державною (тобто літературною українською) мовою не така проста, як може здатися на перший погляд. У ній сплетений цілий вузол правних і політичних зударів, притаманних українській дійсності.

Передусім зауважимо, що аргументи „за" і „проти" володіння державною мовою можна розділити на романтичні, прагматичні і конституційно-правні.

З романтичного боку маємо непримиренну суперечність тих, які наполягають на обов'язковості володіння українською мовою для всіх, хто хоче належати до справді української еліти, і тих, які вважають, що любити Україну і виступати в її законодавчому органі можна і без знання української мови, адже слов'янин слов'янина завжди зрозуміє. На цьому рівні проблема, як видається, лишається нерозв'язаною.

Значно серйознішим є прагматичний бік питання. Незнання української мови парламентарем призводить до того, що він не розуміє багато чого зі змісту законодавчих актів, за які голосує. В законах важлива кожна кома, кожен нюанс, і мимоволі виникає запитання — чи не тому українське законодавство, особливо економічне, є таким недосконалим і суперечливим, що багато хто з депутатів нинішньої Верховної Ради погано розуміється на лексичних тонкощах законопроєктів?

Якщо ж дублювати тексти законопроєктів російською мовою, на чому наполягають деякі прихильники офіційної двомовности, то це значно ускладнить і без того непростий законотворчий процес та потребуватиме значних фондів на збільшення і без того роздутого апарату Верховної Ради. Крім того, хто дасть гарантію, що український і російський тексти законів будуть повністю адекватними? Отож, прагматичні міркування підказують: куди дешевше навчити кожного кандидата на депутата, навіть на державний кошт, української мови, ніж потім мати проблеми з нерозумінням певною частиною неукраїномовних депутатів того, чим, власне, вони займаються у стінах Верховної Ради.

За Конституцією, за законом про мови, державною є українська мова. Чи може одна з гілок влади нехтувати державним статусом української мови? За ст. 10 Конституції, „держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України". На підставі чого Верховна Рада має бути винятком? Нарешті, депутатська присяга, після складання якої новообрані депутати вступають на становище, також складена українською мовою і зафіксована ст. 79 Конституції. Чи має юридичну силу підпис депутата, котрий не розуміє української мови, під текстом присяги? Адже потім завжди можна сказати, що мовляв, мені дали неточний переклад, і я зовсім не клявся обстоювати українську незалежність та демократію.

Як бачимо, питання про необхідність у законі про вибори положення про володіння кандидатом на депутата державною мовою має кілька аспектів, комплексна аналіза яких підводить до доцільности наявности такого положення у тексті закону. Нарешті, це питання має ще один вимір. Якщо на місце у парляменті претендує людина, нездатна вивчити українську мову, то чи не є таке вивчення тестом, так би мовити, на інтелектуальні здібності, зовсім не зайві для продуктивної законодавчої діяльности?

Як видається, з цих чи подібних міркувань виходили народні депутати, які голосували за відповідну статтю закону про вибори. Але, як практично завжди в українській політиці, прагматизм і державництво зіткнулися з недбальством і непрофесійністю. Цього разу останні якості продемонстрували клерки з президентської адміністрації, черговий раз „підставивши" Леоніда Кучму і включивши до складу статтей, проти яких Президент виступає, саме статтю щодо вільного володіння кандидатом на депутата державною мовою. Знов таки, керуючись прагматичними і державницькими інтересами, депутатська більшість вирішила зняти з остаточного тексту закону цю статтю. Адже в іншому випадку під загрозою опинялося саме проведення виборів до Верховної Ради. А це аж ніяк не зміцнило б українську демократію.

Крапку в цій історії ставити рано. Можна сподіватися, що у майбутньому парляменті державники й прагматики об'єднають свої зусилля і за допомогою романтиків-українофілів знову впровадять до закону про вибори статтю щодо обов'язкового вилодіння народним депутатом державною мовою. І подолають цього разу будь-яке вето, спроковане „сірими кардиналами" з президентської адміністрації.

Юрій Р. Рибак

Фарми водокультури

Коли зближається святковий час, то на екрані пам'яті віджевають давні спомини — батьківський дім і... риба. Коли перша зірка на Святвечір звістила час вечері, то між 12 традиційними стравами завжди був короп з місцевого ставу... Знову ж під час Великоднього Посту морська риба, головно оселедці, різного роду і приготування, заступали м'ясо.

І коли риба для нас, властиво, тимчасово заступала нормальний харч, то для приморських народів була головним продуктом харчування. Море було їхнім постійним джеер їм доводиться глибоко розчаровуватися, бо в цілому світі залишилося тільки 30 відс. запасів риби. Народи повністю зрозуміли, що зі ґльобальним збільшенням населення джерело важливої для здоров'я протеїни зникає.

Але завдяки водокультурі риби щораз стає більше, і обчислюють, що за яких десять років кожні чотири з п'яти риб будуть вже „фармерського виробу". Цей успіх можливий, бо є частиною традиції рибної культури. Про це знали вже 4,000 років тому єгиптяни, а римські басейни з рибою вже діяли перед народженням Христа. У V столітті до Христа китайський підприємець Фен Лі писав про своє намагання плекати коропа. В Европі короп ріс у ровах з водою, що оточували замки вельможів, й вони завжди мали „свіжу рибу".

Нинішня водокультура не є однорідна, бо включає різноманітне морське тваринне життя. Її „золота доба" почалася від хвилини, коли в океані значно зменшився запас, а нова технологія дала кращу можливість фармам розробити комп'ютерні програми для раціональної комерційної продукції. Невдовзі рибне фармерство значно пожвавилося серед азіятських народів і осягнуло понад 80 відс. світової продукції. На Китай припадає половина ґльобальної продукції, на Европу — 9 відс., а на ЗСА — половина европейської. Чіле після Норвегії стало провідним продуцентом домашнього лосося (salmon). В Еквадорі, Південна Америка, експорт комерційно вирощуваної креветки, тобто їстівного морського десятиногого рачка (shrim), перевищив експорт кави, бананів, какао, і... квітів.

У ЗСА „королевою" водокультури є catfish (рід риби з вусиками, які нагадують кота), і дає пів-більйона фунтів продукту, що є більше від решти цілої американської рибної індустрії за один рік. Можна б вважати, що „кетфіш" має теж „соціяльне покликання", бо чикаґівським родинам в потребі дають можливість вирощувати рибу в 33-галонових бочках.

Фармер може вирощувати рибу тоді, коли приготує або знайде місце, яке надається для „природного життя і розвитку організму" (habitat). Це можуть бути природно затоплені водою низькі ґрунти або стави, наповнені джерельною водою, або близько берега обгороджене місце, закріплене якорями. Водокультура існує навіть у відкритому морі, але вже під назвою „морекультура".

Здається, що нема на світі фарми, яка б на звертала б уваги на продуктивність своїх тварин. У зв'язку з тим напрошується питання: скільки корму зуживають тварини, щоб випродукувати м'ясо? Статистика на це відповідає так: кури потребуть п'ять з половиною фунтів корму, щоб випродукувати один фунт м'яса; для свиней це відношення є сім до одного, для великої рогатої худоби — 15 до 1, а лосось (риба) продукує один фунт філе з двох фунтів корму. Із соціяльно-економічної точки зору це важливе при визначуванні, котрий саме рослинний корм у своїй первісній формі міг нагодувати більше людей, ніж той же корм, перетворений тваринною на м'ясо. Тут риба веде перед, одначе не тоді, коли йдеться про домашній бюджет споживачів. Чому? Тому що експансія водокультури дає дорогий продукт, на який тільки багаті люди і народи можуть собі дозволити.

Як ще один з неґативів рибної фарми, згадаймо хоч би некорисний вплив на екологію довкілля. Риба потребує великої кількости чистої води, якої запас в природі, на жаль, меншає. Цю дорогоцінну воду одна тільки 20-акрова фарма лосося може занечистити такою самої кількістю органічних решток, що місто з 10,000 мешканців! Все ж таки, не зважаючи на проблеми з довкіллям, риба здобуває поважний шанс у харчуванні людей. І на це є причини, бо більшість морського харчу має низький холестероль і багато вапна, фосфорів, потасію. Не бракує теж і вітаміни „А", необхідної для росту... Може і в тому причина, чому в світі люди їдять більше риби, ніж воловини і курятини разом. Тепер кожний мешканець землі споживає пересічно на рік 30 фунтів морських харчів.

Загальна опінія фахівців вказує на те, що ведення рибних фарм — це „синя революція". Вона ж і матиме такий самий вплив на продукцію харчу на фармах, що мала колись „зелена революція", яка значно збільшила світовий врожай культурних рослин у сільському господарстві.

Євген Крименко

Три празники

„Бо прийдуть до тебе три празники в гості..."
(з народної колядки)

Прийдуть уночі, розсміяні, бадьорі...
На санях привезуть вертеп, свічки, ладан,
Мечами викрешуть в морознім небі зорі,
Гукнуть: „Це ми, Рідзво, Новий Рік і Йордан!"

Різдво постукає у кожні двері хати:
„Мерщій ставайте всі! Співайте 'З нами Бог!'
Поганець Ірод щез, минулись каземати,
Спасіння час настав без горя і тривог".

Новий Рік, поклонившись, стане віншувати:
„Дай, Боже, щастя вам на звільненій землі!"
Пригорне брата брат, хай усміхнеться мати,
Хай золото пшениць заблисне на ріллі.

Йордан же посвятить Дніпро і Чорне море,
Обмиє сльози, кров, згасить руїн пожар,
І поблагословить розмолені простори,
І копули церков підійме аж до хмар.

І вістка полетить, заграє дзвоном-зовом,
Полине в далечінь, за гори і моря,
Що в нас над славним Києвом і вірним Львовом
Зійшла в цю ніч ізнов Христа свята зоря.

(Із збірки „Крізь призму вічности").

Ярина Зоряна

Тиха ніч

Тиха ніч землю накрила,
Обнімає Вифлеєм,
Розпростерло свої крила
Ясне небо зоряне.

І лунає спів янголів
З цю предивну Святу ніч,
Люде мій, ти вже на волі,
Гей, утри же сльозу з віч!

Утри сльозу цю пекучу,
Бо Христос для нас несе
Ласку світлу, всемогучу
Нею здолаємо все!

Радість родиться на світі
З Непорочного Добра,
Щоб любовію зогріти
Всі страждаючі серця.

Віра Вовк

РІЗДВЯНА ЛЕҐЕНДА

Зі спаленої оселі осталося тільки їх двоє. Марія хотіла митися до зорі, щоб придбати дівочу вроду, і дід Осип мусів прорубати їй сокирою полонку в гірському потоці. (Небіжка Ганька, земля їй пером, набила дитині голову такими небилицями).

— Далеко ще до колиби, діду?

— Ти втомлена? Потерпи, любко, я не годен тебе на руках нести. Ти вже далі дівка, вже лице до зорі вмивала.

— І в колибі є Чорнуля?

— Ти голодна? Пожди ще трішки. Дід зварить тобі зараз вечерю.

Ввійшли до колиби. Війнуло теплом від сіна й звірячих тіл. В кутку збилося в громаду кілька переляканих овець, і чорна коза дивилася на них сумовитими очима. Марія розстелила квітчасту хусту й умостилася на сіні. Нараз вона сплеснула руками:

— Ой леле! Дитятко, діду!

— Дитятко?! — Дід Осип кинув рубати пруття й хотів бачити власними зіницями те чудо. Хлопчик був ще теплий, і коли з нього струсили сіно, він протер очі й підвів чорні вії.

— Леле! То Захарієвої! Вона його тут сховала!

Дід почав лаятися. Що ж їм тепер робити з дитиною? Краще вже кинути в полонку, як має нидіти без мами серед лісу. Він видоїв козу й поставив глечик на вогонь. Тепла пара молока залоскотала хлопчикові ніздрі, і він почав плакати.

— Цить, не плач, зараз дам їсти, — успокоювала його Марія і взяла брудний вузлик на коліна.

— Пий перше сама; ти вже геть обімліла, — бурмотів дід Осип. Марія взяла глечик у руки й приложила його до уст дитини. Хлопчик пив жадібно, аж захлистався. Коли він напився, глечик показав дно.

— Будеш їсти куліш без молока, — злився дід Осип, докинув ріща до полум'я й почав варити куліш. Він насупився, як сова, на дитину й на Марію, що почала чесати коси й заплітати дрібушечкою.

— Дурна ти. Хто тебе побачить? Тут тільки ведмеді заходять часом у колибу.

— Нині — Свят-Вечір...

— Свят-Вечір! Твого тата вбили, твою маму спалили, а тобі свято в голові!

Марія захлипала.

— Та все ж таки нині Свят-Вечір...

Вона перевила хлопчика в хустку й почала колихати його на колінах. Йому зарум'яніли від тепла й молока щічки, і він засміявся вголос.

Нараз знадвору почувся скрипіт кроків по снігу, і три чоловіки ввійшли в колибу. Вони були, може, ще молоді, але бородаті й довговолосі.

— Христос Рождається, — сказали вони. Дід дивився на них недовірливо, зукоса. Йому здавалося, що один із них ніс під широким плащем рушницю.

— Славіте Його, — відповіла Марія.

Чоловіки, що несміло стояли, побачили її щойно тепер, бо надворі була вже ніч і їх засліпило світло.

— Дозволите загрітися? Цьогорічна зима — сувора.

— Вогонь — для всіх.

Вони посідали довкола ватри, що неспокійно миготіла й красила круглаки колиби, та дивилися безупинно на Марію з дитиною.

— Як давно ми не були в людей, — сказав один.

— І як давно не чули дитячого сміху, — сказав другий.

— На тобі ліскових горішків, чічко, — сказав третій.

Марія простягнула руку, але горішків було забагато на малу жменю.

— На тобі ще хусточку; зроби вузлик.

— Ай, вона вишивана в волошки..., — Марії рожеві пальці перебирали дрібне вишивання. Чоловіки раділи її усміхом, немов би їх гріло весняне сонце, або лоскотали полонинські леготи.

— На тобі яблучко червоне.

— На тобі мосяжний хрестик, любко. Молися за нас, грішних.

Дід Осип нараз почав протирати очі. Йому не хотілося вірити, що з-під Маріччиної хустки виблискували білі рукави пацьорковими узорами, що за її головою сходив повний місяць і що дитятко було перев'язане веселкою. А три чоловіки клячали перед ним на землі й розгортали дари, немов царі перед Ісусом.

Вкінці дід не міг розібрати, чи він Осип, чи Йосиф, він знав тільки, що нізащо не кине хлопчика в полонку, бо це була Свята Ніч.

В Ню Йорку відзначено 85-річчя Пласту

Завжди активний громадсько курінь пластунок „Вер-ховинки" і тим разом запросив українську громаду Ню Йорку на окрему добре підготовану імпрезу для відзначення 85 річчя своєї організації. Святочне відзначення відбулося в неділю, 16-го листопада, в Українському Інституті Америки, з багатою та повною програмою, яка розпочалася виставкою із пластових архівів, що дбайливо була зготовлена в нижній залі УІА. Гості мали можливість оглянути світлини, альбоми, видання з різних етапів пластування так ще в Україні перед розв'язанням Пласту польською владою, аж до теперішньої віднови Пласту після проголошення незалежности України.

Програма під кличем „Мандрівка стежками Пласту" розпочалася о год. 3-ій та провадила нею курінна „Верховинок" пл. сен. Ніна Самокіш. Про вірність Україні пластунів говорила пл. сен. Наталія Соневицька, яка, цитуючи думки на цю тему українських громадських і пластових провідників, доказувала, як глибоко ця вірність запала в серця пластових поколінь.

Питання конечного затримання пластової організації та її плекання серед нових поколінь тих українців, які стали американськими громадянами та живуть постійно на американській землі, порушив у свойому слові пл. сен. Юрій Савицький.

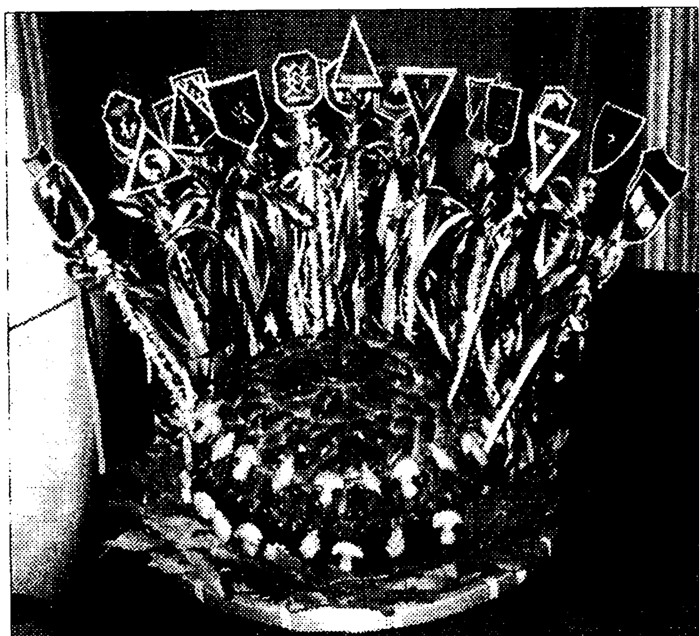
Цікавою була спроба конфронтації поглядів двох різних поколінь пластунів на значення Пласту та причини праці в ньому, а це пл. сен. Ольги Кузьмович і її внука, ст. пл. Колі Савицького. Як можна було ствердити з їхніх щирих та відвертих думок, незважаючи на зміну обставин та років, причина того, що вони належать до пластової організації та почуваються в ній добре, залишилася ця сама і нічим незмінна. Це викликає оптимізм і надію, що Пласт залишиться і надалі тою молодечою організацією, яка притягає і яка дає вдоволення у кожній в ній праці.

Про сьогоднішній Пласт в Україні, як і включення його до міжнародної скавтової організації та участь пластунів у міжнародніх джемборі говорив пл. сен. Любомир Романків, Начальний Пластун, який показав ряд прозірок з останніх пластових подій, як також подав свої прогнози на дальший розвиток Пласту в Україні.

Після закінчення цієї так різнородної і багатої „мандрівки стежками Пласту" гості мали нагоду у невимушеній гостині вимінятися враженнями, а відтак взяли участь у третій частині символізованої пластової ватри, якою провадив пл. сен. Роман Юзенів з допомогою пластунів молодшого покоління. Р. Юзенів у притаманний йому веселий спосіб нагадував зі сантиментом давні таборові ватри, перепровадив давні традиційні точки програми, втягуючи до них усіх присутніх, як „ріпка" чи „магомет", а все це переплітав уривками із таборової хроніки покійного пл. сен. Славка Паливоди. Пл. сен. Софійка Зелик з глибоким відчуттям виголосила вірш пл. сен. Лесі Храплиівої-Щур „Іскра", а член куреня „Верховинки" пл. сен. Надія Світлична розповіла цікаво про її зазнайомлення із Пластом і свої пережиття першої пластової ватри, на якій вона складала пластову присягу. Пл. сен. Олесь Кузишин проспівав при власному акомпаньяменті дві пісні, а відтак співочий гурток пластової станиці в Пассейку відспівав при акомпаньяменті гітари кілька настроєвих пісень. Співали і всі присутні, закінчуючи цю символічну ватру традиційною піснею „Ніч вже йде".

Символічна пластова ватра.

Традиційний український коровай із символами усіх пластових сеніорських куренів (роботи пл. сен. Л. Зелик).

Присутні гості непластуни мали в цей вечір повну картину дії Пласту та його велике значення у вихованні цілих українських поколінь. На жаль, через рівночасну Орлиіяду, що відбувалася в цей же день на „Союзівці", бракувало дуже серед учасників того свята молоді, цеї молоді, що була і є головною причиною продовжування пластової праці та відзначення його кроків вперед до недалекого вже 100-річчя.

О. К.

Мартофляк...

(Закінчення зі стор. 2)

лежить від нас, шановні читачі. Саме читач має стати колективним інвестором нової серії, купуючи книжку в книгарні, у Видавництві „Час", осередках Руху чи „Просвіти".

Ясно, що цей читач - особа непересічна. Це людина високого інтелекту, людина, що прагне відкривати нові імена і явища. Такі люди в будь-якому суспільстві становлять меншість і, звичайно, прагнуть до контактів між собою.

Культурне середовище, необхідне для них, виникатиме навколо видавництва через неформальні знайомства, посередником у яких може стати „Час". Про чергову книгу, про презентацію, що готується, про найменші зміни у виданнях вас інформуватимуть особисто, якщо ви, звичайно, надішлете свою адресу та номер телефону до редакції газети „Час-Time" (Київ-80, вул. Терьохіна 4) з поміткою „Серія УМЛ". Культурні зацікавлення діяспори належно враховуватиметься через український каталог на 1998 рік фірми „Левшан". Ви також можете по дзвонити за телефонами в Києві: 4356460, 4356202 та 2456006.

Тим часом 25-го вересня в Києві презентовано вибрані літературознавчі праці Марка Павлишина (Австралія) під загальною назвою „Канон та іконостас". Відтак появилася й третя книжка серії — „Блэизнята ще зустрінуться", де зібрано найкращі зразки драматургії діяспори. Підготовлено до випуску ще кілька книг.

Але будьмо відверті до кінця: за умов економічного розвалу в Україні ця шляхетна справа не може бути здійснена цілком без допомоги діяспори.

„Держава виявила повне нерозуміння й цілковиту байдужість до проблем розвитку власної культури. Зрозуміло навіть чому: вона не бажає бути українською. Тож коли Україна будується як держава неукраїнська, то й українська культура їй чужа, незрозуміла й непотрібна... Але попри всі неумови й негаразди, українська література зуміла витворитись як феномен органічний, цікавий, сильний, який може без сорому показати себе світові. Для того, щоб це сталося, треба впорядкувати і видати все найліпше з невиданого, треба з любов'ю вибрати із тисяч книжок сотню чи кілька сот найпотрібніших, найсвітліших духом" (В. Шевчук).

Безоглядно віддані українській культурі Р. Корогодський та В. Шевчук першими розпочали цю велетенську працю. Підтримаймо ж їх і приєднаймося до вільного й молодого духу нової української літератури.

ПОЛЬСЬКІ ЗАКОНОДАВЦІ ЗНОВУ впровадили закон проти абортів на радість Римо-Католицької Церкви та на гостру критику жіночих активістів. Нижча палата польського парляменту, де від вересневих виборів перевагу мають праві центристи, котрі підтримують церковні закони, переголосували, щоб уневажнити минулорічний закон, який дозволяв на аборти не конче пов'язані з медичною потребою, а-ле також з економічними неспроможностями. Тепер аборти дозволятимуться тільки у випадках непоправного ушкодження зародку, поважної загрози життю чи здоров'ю матері або у випадку, коли вагітність є наслідком злочину. Лікарі, котрі виконуватимуть незаконні аборти, будуть покарані дворічним ув'язненням.

ПОДІЇ

КОНЦЕРТИ КАМЕРНОГО ХОРУ „КИЇВ"

Філядельфія. — Звідси у четвер, 18-го грудня, розпочав своє перше турне по Америці Камерний хор „Київ". Концерт відбувся в залі Українського Освітньо-Культурного Центру. Наступні концерти хору відбудуться: у суботу, 20-го грудня — у Fairfax, Virginia, в залі George Mason University for the Arts, тел. (703) 993-8888; у неділю, 21-го грудня — в Carnegie Hall, New York City, тел. (212) 247-7800; та у понеділок, 22-го грудня, в Music Hall, Portsmouth, New Hampshire, тел. (603) 436-2400. Початок усіх концертів о год. 8-ій вечора.

НОВОРІЧНА ЗАБАВА У БЕЙОННІ

Бейонн, Н. Дж. — Український Народний Дім, 280 Ave. E, влаштовує у своєму приміщенні новорічну забаву, гратиме оркестра „Луна". Початок о год. 9-ій вечора. Вступ — 30 дол., для молоді — 15 дол. 10 осіб за столом мають додатково право на одержання горілки. Квитків при вході не продаватиметься. Тел. для замовлень квитків — (201) 823-1242.

НОВОРІЧНИЙ БАЛЬ У БРАНЗВИКУ

Бранзвик, Огайо. — Українська церква св. Стефана, 1905 Перлровд, влаштовує у своїй залі новорічний баль з бенефітом на дитячі будинки, лікарні та інвалідів в Україні. Баль відбудеться у середу, 31-го грудня, початок о год. 8-ій вечора. Гратимуть Остап Стахів та Віталій Созанський. Українська вечеря з шампанським — 25 дол., при замовленні на 8 осіб — 20 дол. за особу. Телефони для замовлень квитків: (330) 273-6238, (216) 267-1319, фірма „Карпати Експорт" (216) 741-8771.

НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ У ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Тут 31-го грудня в Українській Централі, 240 Говп аве., відбудеться новорічна зустріч з забавою, початок о год. 8:30 вечора. Гратиме оркестра „Золота булава" з Монтреалю. Вступ — 40 дол. (за забаву, гарячий буфет та напої). Вступ лише на забаву — 20 дол. Резервувати місця слід у Віри Чернянської (973) 473-3379.

„МАЛАНЧИН ВЕЧІР" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Місцевий Український Спортовий Клюб та Хор „Думка" влаштовують „Маланчин вечір" у суботу, 10-го січня, о год. 9-ій вечора в залі УНДому, 140 Друга авеню. Вступ — 25 дол. У справі замовлення квитків слід телефонувати на числа (212) 674-3350, (201) 433-3980, або їх можна купити щоп'ятниці в домівці УСК після проби хору.

У „Свободі" ч. 240, середа 17-го грудня 1997 р. у некролозі бл. п. **МИРОСЛАВИ ПАВЛІВ** ур. **ЛЯЛЬКА** поміщено сестра Софія Білик, а має бути **СОФІЯ БІСИК** з родиною.

Адміністрація

Родині і друзям

Ю. КУЗЬМИЧА

Амбасада України в ЗСА висловлює глибокий сум з приводу смерти авторитетного українського інженера, фахівця Департаменту енергетики ЗСА ЮРІЯ КУЗЬМИЧА.

Його виняткова важлива праця у сфері двостороннього американсько-українського партнерства і забезпеченні ядерної безпеки була у розквіті сил передчасно перервана наглою аварією, до якої Ю. Кузьмич потрапив під час останнього службового відрядження до України. Це не дозволило йому завершити ряд починань у справі контролі над озброєнням і нерозповсюдженням ядерних матеріялів у Східній Европі. Перебуваючи у Києві у ці скорботні дні, спілкуючись з людьми, які добре знали Ю. Кузьмича, я пересвідчився, наскільки багато доброго встиг він залишити по собі.

Амбасада висловлює найщиріші співчуття родині покійного, відомий своїм значним внеском у суспільно-політичне життя української громади у ЗСА. Співробітники Інституту ядерних досліджень України, з якими мені довелось спілкуватися цього тижня в Києві, звернулись до мене з проханням передати родині і близьким покійного їх особисті співчуття.

Пам'ять про Ю. Кузьмича, видатного і скромного сина української громади в ЗСА, залишиться в наших серцях назавжди

ЮРІЙ ЩЕРБАК
Амбасадор України в ЗСА

У ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого **МУЖА і БАТЬКА**

бл. п.

адвоката

РОМАНА К. ГУГЛЕВИЧА

будуть відправлені заупокійні

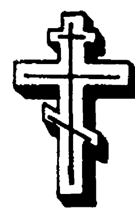
СЛУЖБИ БОЖІ

в церквах

св. Юра в Ню Йорку 26-го грудня о год. 8:30 ранку, Чесного Хреста. Асторія 26-го грудня, Покрови Божої Матері, Озон Парк 29-го грудня о год. 9 ій ранку.

Рідних приятелів і знайомих про молитви за спокій душі покійного просять

дружина — **ОЛЬГА**
син — **БОГДАН**

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 7-го грудня 1997 р. відійшла у вічність наша найдорожча **МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ і ТЕТА**

бл. п.

НІНА ЛОЩЕНКО (ВОНСОВИЧ)

нар. 21 го грудня 1901р. на Київщині.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 10-го грудня з катедри св. Володимира в Пармі, Огайо, на цвинтар свв. Петра і Павла.

Залишилися у глибокому смутку:

донька — **НЕОНІЛЯ ВИНЯРСЬКА** з чоловіком **СЕРГІЄМ**
внуки — **АНДРІЙ** з дружиною **СУЗАННОЮ**
— **ЮРІЙ**
— **ДАНИЛО**
правнуки — **МИХАЙЛО і КАТЕРИНА**
племінниці — **ГАЛИНА КІС** з родиною
— **ІРЕНА ЛЕВИЦЬКА** з родиною
— **ОЛЯ ЛОЩЕНКО**
— **ЛЕСЯ БУНІН** з донькою **ГАЛЕЮ**

Вічна їй пам'ять!

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого незабутнього **МУЖА, ТАТА і ДІДА**

бл. п.

ТАРАСА ДУРБАКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві Богоявлення Господнього в Ст. Пітерсбурзі, Фла., 31-го грудня о год. 8:30 ранку.

Просимо про молитви за спокій його праведної душі.

ДРУЖИНА, СИН І ВНУКИ

---

13 грудня 1997 р. сповнилося
ДЕСЯТЬ РОКІВ З ДНЯ СМЕРТИ
нашого улюбленого **БАТЬКА і МУЖА**

ЮРІЯ ЛАВРІНЕНКА (ДИВНИЧА)

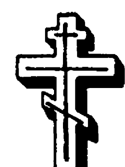
автора антології „Розстріляне Відродження", книги портретів письменників „Зруб і Парости", та численних літературно-критичних і наукових праць.

Співробітників Юрія Лавріненка, друзів, вихованців, шанувальників його спадщини, читачів його творів, прохаємо в цей період помолитися за спокій його душі.

Вічна йому пам'ять!

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
(Панахида)

буде відправлена 4-го січня 1998 р. в церкві Св. Володимира 160-170 West 82 Street, New York, N.Y., 10024. Tel.: (212) 873-8550.

Ділимося сумною вісткою, що 13-го грудня 1997 р. упокоїлася на 89-му році життя

бл. п.

ЛАРИСА ДОНЧУК

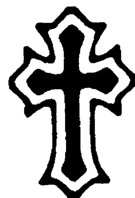
вдова по письменникові Зосимові Дончукові
нар. на Полтавщині

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в вівторок, 16-го грудня о год. 1-ій по пол. в українській православній церкві пам'ятника св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., а відтак там же на цвинтарі – похоронення.

Вічна їй пам'ять!

Приятелі та односельчани

ВІТАЛІЙ та ЄВДОКІЯ ТРИПУПЕНКО

Ділимося сумною вісткою, що 25-го листопада 1997 р. в Pensocola Fl. невадійно упокоїлася в Бозі наша улюблена, незабутня **МАМА, БАБУСЯ, СЕСТРА і ХРЕСНА**

бл. п.

ІРЕНА (ОРИСЯ) ДМИТРЕНКО з дому СИВАК

вдова по д-рові **МИХАЙЛОВІ**

ПОХОРОН відбувся 28-го листопада в Pensocola Fl., а тлінні останки похоронено біля мужа в Чікаго, Ілл.

Горем прибиті:

син — **ЮРІЙ** з дружиною **БЛЄР** і сином **МІКІ**
дочка — **МАРА** з чоловіком **МАГМУТОМ** і дітьми **АРМАНОМ** і **НІНОЮ**
сестри — **ДАРІЯ** з чоловіком **ВОЛОДИМИРОМ** - Новий Розділ, Україна і
— **ГАЛЯ ВОЛОШЕНЮК** з дочкою **ЛЯРИСОЮ**
брат — **ЮРІЙ СИВАК** з дружиною **ОРИСЕЮ** і дітьми **МАРТОЮ, АНДРІЯНОМ** і **МАРКІЯНОМ** та внучкою **СОЛОМІЄЮ** у Львові

та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні.

Вічна їй пам'ять!

Наше...

(Закінчення зі стор. 1)

Пікуш з Петриківки на Полтавщині зберігає характер настінного розпису, виконуючи його на папері традиційною технікою яйцевої темпери. Природа в олійних та пастельних працях львів'янина Адріяна Гелитовича віддзеркалює повне драматизму індивідуальне філософське бачення мистця; елементи скитської культури — притаманна риса картин Андрія Клименка. На виставці представлені також праці Воронюка, І. Твердуна, багаті українською символікою твори Марини Цесарської з Києва (ґуаш), розпис на склі Андрія Хомика, оригінальні хустки Наталії Гац, яка працює на шовку технікою батік.

Мистецтво української діяспори представлене творами мистців із ЗСА — олійними працями Любослава Гуцалюка, Юрія та Яреми Козаків, Людмили Морозової, керамікою Слави Ґеруляк та ґерданами її доньки Ельмири. Виставлені також праці мистців з Франції Омеляна Мазурика й Темістокля Вирсти, з Еспанії — Роксоляни Лучаковської-Армстронґ, з Канади — графіка Віталія Литвина на різдвяну тематику, як теж скульптури Оксани Нарожняк з Бразилії та графічні праці — чорно-білі й кольорові — мистця з Юґославії Юліяна Колесаря. Деяких з вищезгаданих авторів уже немає в живих.

На закінчення С. Ґеруляк повідомляє, що виставку-продаж в ґалерії „Маяна", яка є посілістю неприбуткової організації „Український Літературно-Мистецький Клюб", можна відвідати до неділі, 11-го січня 1998 року: щоп'ятниці від год. 6-ої до 8-ої вечора, у суботи та неділі — від 1-ої до 5-ої після полудня, в будні дні — за домовленням, тел. (212) 260-4490. Адреса ґалерії — 136 Друга аве., Ню Йорк (будинок Українського Державницького Фронту, 4-ий поверх).

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Чоловіча дружина УСВТ „Ч. Січ" розпочала новий сезон

Свій новий, 40-ий сезон чоловіча відбиванкова дружина „Ч. Січі" розпочала 30-го листопада іграми в турнірі відбиванкової Асоціяції Америки, що відбулися в м. Монакі, Ню Джерзі.

В цьому турнірі змагалося усіх 12 клюбів, на початку в 3-ох підгрупах, а на закінчення в „Плей оф", до якого дійшли дружини, що зайняли в поодиноких підгрупах — 1-2-гі місця. „Ч. Січ" відіграла 9 сетів з сильними клюбами „Райлі" ВК, „Біг Вілліс" ВК і „Норд Шоп" ВК.

Вигравши 4 і програвши 5 сетів, наша дружина зайняла 3-тє місце в підгрупі і не закваліфікувалася до „Плей оф". Грачючий провідник Михайло Завадівський задоволений з гри дружини. На більший успіх у цьому першому в сезоні турнірі важко розраховувати, тим більше, що в ньому не змогли взяти участь усі наші відбиванкарі, що з різних причин були перешкоджені. Дружина „Ч. Січі" змагалася в складі: М. Завадівський, І. Акіншин, П. Гунчак, М. Дулин, Б. Томко і Р. Олівера.

УСК Ню Йорк — „Айнтрахт" СК — 3:2

В неділю, 7-го грудня обидві футбольні дружини УСК Ню Йорк відбули свої чергові ігри за чемпіонат II дивізії Космополітальної Сакер Ліґ Ню Йорку, в яких здобули важливі перемоги. Обидві наші дружини є лідерами в показниках табель ігор і, здобувши дальші точки, вони бажано віддаляються від своїх найближчих переслідувачів. Як годиться в наступному, 50-річному ювілею вони прагнуть прикрасити золотими нагородами і авансом до І дивізії.

Німецькі футболісти з клюбу „Айнтрахт" виявилися твердим горішком, але завдяки великому бажанню вийти переможцями наші футболісти заслужено перемогли. Переможні ґолі здобули: Розафіо—2 і Заращак — 1. Резервісти УСК розгромили резерву „Айнтрахту" високим вислідом — 4-0.

Оцінка виступів Київського „Динамо" за Чашу Европейських Чемпіонів

Майже на кожній, після змагань „Динамо", пресовій конференції европейські журналісти просять тренера Валерія Лобановського порівняти рівень керованих ним дружин в роках слави — 1975, 1986 і в цьому році. Лобановський називає подібні порівняння некоректними — сучасний футбол зовсім інший, він каже, ніж той, що ми грали, скажімо, десять токів тому. Пройде ще десять років, і цей спорт знову зміниться. Футбольний тренерський геній Лобановського полягає саме в тому, що він вміє передбачити шляхи розвитку гри, випереджати конкурентів, демонструючи навіть найтитулованішим клюбам Европи, як саме вони змушені будуть грати завтра, щоб залишитися в еліті. Спостерігати за цим — справжня насолода. Деколи відкриваєш для себе парадоксальні, на перший поверховий погляд, речі і дивуєшся. Змагання з Барсельоною яскраво ілюструють, як візуальні спостереження потім не збігаються з висновками після аналізи найпростіших тактико-технічних дій дружин-учасниць змагань. В таблицях зафіксовано, наприклад, скільки ігрового часу володіла м'ячем Барсельона й скільки „Динамо". Здавалося, безсторонні цифри повинні б засвідчити протилежну картину. Адже кияни володіли ініціятивою, контролювали перебіг подій на площі. Парадокс? Для вчорашнього футболу — так. Хто більше володіє м'ячем, за тим і ініціятива. Але, виявляється, динамівці продуктивніше використовують час володіння м'ячем, тобто їхній коефіцієнт корисної дії вищий. Змагання „Динамо" з Барсельоною не сприймалася нами як динамічна вистава з талановитою режисурою і яскравою майстерністю виконавців! Тільки сценарій видався простеньким — уже в середині першої половини гри в Барсельоні, коли господарі геть забули ключові фрази своїх невиразних ролей, всім стало відоме ім'я „вбивці". Нічого не зробиш: такі правила футбольної вистави, де сценарій пишеться двома авторами-суперниками. Кляса одного з них виявилася незрівняно вищою. В. Лобановський залишив без відповіді запитання, чому гра збірної України(а це — „Динамо") відрізняється від гри „Динамо"... Зложилася така ситуація, що інтереси клюбу і збірної зайшли в протиріччя. Сто відсотків бойової готовности необхідні й змагунам збірної, і змагунам клюбу.

Повертаючи на стадіон „Ноу Камп" в Барсельоні, один з футбольних репортерів написав: „Залишилося ще досить часу в грі, як розчаровані симпатики Барсельони почали залишати трибуни стадіону. Зате десятки тисяч інших залишилися до кінця. Щоб вповні скористати з можливости на власні очі побачити й стати свідками повернення київського „Динамо" до еліти европейського клюбового футболу, народження привабливого образу гри завтрашнього дня. В єдиному пориві експансивні катальонці встали з місць і довго оплесками вітали українських футболістів. Таких програних змагань не соромляться. Ними — пишаються. Що вже казати про українських вболівальників. Адже ми — виграли!

14-річний Руслан Пономарьов здобув першенство „НІКА-97"

Наприкінці жовтня ц. р. у Києві закінчився міжнародний шаховий турнір „Ґрен-Прі ВВ НІКА-97", в якому 14-річний хлопчик з Краматорського, що на Донеччині, несподівано здобув лаври першуна. Ми вже представили раніше іменитих суперників, ґросмайстрів і майстрів, що були учасниками цього турніру. Здобувши це дуже важливе першенство, Руслан рівночасно, вдруге в цьому році, подолав норму міжнародного ґросмайстра, перевиконавши її на одну точку. Як відзначили шахові огядачі, в березні ц. р. француз Етьєн Бакро був наймолодшим в історії шахів ґросмайстром, здобувши цей титул у віці 14 років і два місяці. Тепер юний українець перевершив його, осягнувши вершину у віці 14-років і 17 днів. Руслан давно привернув до себе увагу в шаховому світі. Він дворазовий чемпіон Европи до 12 років в 1995 році та до 18 років в 1996 році, чемпіон світу до 18 років у 1997 році. Недарма до його батьів, а також тренера вже не один раз зверталися з ряду країн, і особливо з Росії, зі спокусливими пропозиціями щодо переїзду. Приємно, що батьки, тренер і сам Руслан відкинули ці спокуси, зберігаючи вірність Україні. Саме завдяки цій твердій поставі Руслан і його тренер привернули до себе увагу Проводу УСЦАК, який підтримав цих патріотів України, оплативши їм сумою 1,200 дол. поїздку на чемпіонат світу до Вірменії, де, як вже відомо, Руслан віддячив здобуттям чемпіонату світу. Шахова Україна і шахова ланка УСЦАК і провід щиро привітали юного чемпіона.

Р. Пономарьов

Підсумкова таблиця турніру „НІКА-97":

Ім'я шахістів	Точки
Руслан Пономарьов (Україна)	10,5
Михайло Голубєв (Україна)	8,5
Ратмір Холмов (Росія)	8,5
Арсен Єпазарян (Вірменія)	7,5
Сергій Кривошея (Україна)	7
Спартак Височин (Україна)	6,5
Віктор Комляков (Молдавія)	6,5
Артур Фролов (Україна)	6,5
Ашот Надян (Вірменія)	6
Вадим Шишкін (Україна)	6
Ігор Луцко (Україна)	5,5
Вадим Малахатко (Україна)	5
Андрій Рахмангулов (Україна)	5
Віталій Посоцький (Україна)	2

У ПОНЕДІЛОК, 15-ГО ГРУДНЯ, президент Билл Клінтон призначив Билла Ланн Ліі виконуючим обов'язки асистента генерального прокуратора для справ громадських прав. Цим призначенням Президент оминув інші можливості його призначення, котрі однак могли бути більш суперечними для республіканців, які вже попередньо відкинули номінацію Б. Ланн Лі через його принципові переконання потреби Дії сприяння меншинам. Вживаючи слово „виконуючого обов'язки", Б. Клінтон забезпечив свого обранця повним леґальним правом сталого призначення на згадане становище, але без офіційного політично визнаного затвердження Сенатом. Одначе президент Б. Клінтон підкреслив, що він знову наступного року запропонує ім'я Б. Ланн Лі до схвалення Сенату з надією, що це буде здійснено.

ПОМЕР В. КАРИЙ

Парсиппані, Н. Дж. — У п'ятницю вранці, 19-го грудня, в старечому домі св. Йосифа у Вудбридж, Н. Дж., помер на 100-му році життя Володимир Карий, колишній довголітній працівник В-ва „Свобода". Парастас буде відправлений в неділю, 21-го грудня, в заведенні Ріотто при Кеннеді бульварі в Джерзі Сити, Н. Дж., в год 7-ій вечора, а похорон — в понеділок, 22-го грудня, з того ж заведення в год. 9-ій вранці до української католицької церкви свв. Петра і Павла, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

У Греції...

(Закінчення зі стор. 1)

сійський. Т. Помазанова сказала також, що серед пасажирів було четверо дітей і двоє немовлят. Залога складалася з восьми осіб. За її словами, пасажири вилетіли з Києва до Сальонік на Боїнґу 737, але змушені були сісти в Одесі у зв'язку з проблемою з мотором. Там вони пересіли на Як-42.

Представники цивільної оборони України припустили, що серед пасажирів були члени делеґації, яка супроводжувала грецького президента Костіса Стефанопульоса під час його триденної візити до Києва. Грецькі власті заперечили це, стверджуючи, що всі члени делеґації живі і здорові.

Один поліціянт, який перебував на північ від гори Олімп, повідомив, що чув щось подібне на вибух невдовзі після того, як літак втратив зв'язок з диспечерами.

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 172-го Відділу

З днем 1-го січня 1998 р. обов'язки секретаря 172 Відділу перебирає новий секретар

СТЕФАН КОСОНОЦЬКИЙ

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mr. Stephan Kosonocky
39 Malapardis Road,
Whippany, NJ 07981-1004
(973) 887-7730

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам
УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів

не пізніше, як вполудне
26-го ГРУДНЯ 1997 РОКУ.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1997 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 26-го ГРУДНЯ 1997 року по полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС